

Γεύμα IENE – Τρίτη, 23 Νοεμβρίου 2010

Ομιλία Γ. Περιστερή – Προέδρου Ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ

Κυρίες και Κύριοι καλό μεσημέρι.

Θα ήθελα για μία ακόμη φορά να ευχαριστήσω το IENE για την τιμή που μου κάνει να απευθύνω ορισμένες σκέψεις μου σε σχέση με την πορεία της ενεργειακής αγοράς.

Ήδη, χθες, υπό την ιδιότητά μου ως Πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Ηλεκτροπαραγωγών από ΑΠΕ, είχα την ευκαιρία να τοποθετηθώ αναλυτικά στα ζητήματα που αφορούν την αγορά των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Επειδή πολλοί από εσάς ήσασταν παρόντες και χθες, επιτρέψτε μου απλά να σημειώσω το σημαντικότερο κατά τη γνώμη μου στοιχείο που πρέπει όλοι να έχουμε κατά νου όταν συζητάμε για τις ΑΠΕ:

Το τεράστιο δυναμικό της χώρας μας σε φυσικούς πόρους (αέρας, ήλιος, νερό) δεν αποθηκεύεται και κάθε μέρα που περνάει παραμένει ανεκμετάλλευτο και «χάνεται». Αυτοί οι φυσικοί πόροι είναι για τη χώρα μας ό,τι είναι για τις αραβικές χώρες το πετρέλαιο ή για άλλες χώρες το φυσικό αέριο. Είναι ο δικός μας πλούτος και μας παρέχεται άπλετα και δωρεάν. Αν αξιοποιήσουμε αυτό το μοναδικό δυναμικό με το οποίο μας προίκισε η φύση μπορούμε να γίνουμε ως χώρα καθαρός εξαγωγέας ενέργειας, δηλαδή η ενέργεια που θα εξάγουμε θα είναι περισσότερη από αυτή που θα εισάγουμε.

Όπως γνωρίζετε, ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ δεν δραστηριοποιείται μόνο στον τομέα των ΑΠΕ. Η θυγατρική μας Ήρων κατασκεύασε και έθεσε σε λειτουργία πριν από περίπου 6,5 χρόνια την πρώτη ιδιωτική ενεργειακή μονάδα στη χώρα μας, την μονάδα Ήρων Ι στη Βοιωτία, όπου πλέον έχει τεθεί σε επίσημη εμπορική λειτουργία και η μονάδα Ήρων ΙΙ. Θα μου επιτρέψετε, λοιπόν, στη σημερινή μου τοποθέτηση να σας εκφράσω ορισμένες σκέψεις που αφορούν την ενεργειακή αγορά στο σύνολό της.

Καταρχήν, θέλω να θυμίσω ορισμένα πράγματα. Μέχρι το 2004 κινδυνεύαμε με black out ή με συνεχείς περικοπές φορτίου. Σήμερα, στη χώρα υπάρχει υπερεπάρκεια ηλεκτρικής ενέργειας. Όπως αντιλαμβάνεστε αυτή η αλλαγή δεν έγινε με έναν τρόπο μαγικό. Πώς έγινε; Έγινε επειδή οι ελληνικές επιχειρήσεις ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση της Πολιτείας να επενδύσουν για την ανάπτυξη μονάδων με καύσιμο το φυσικό αέριο. Επενδύθηκαν συνολικά 2,5 δις. ευρώ σε μονάδες τελευταίας τεχνολογίας με καύσιμο αποκλειστικά το φυσικό αέριο, και μάλιστα με τις ίδιες τις εταιρείες να εγγυώνται για τις επενδύσεις αυτές καθώς δεν χρηματοδοτήθηκαν μέσω project finance, με τις ίδιες τις εταιρείες να αναλαμβάνουν εξολοκλήρου και το ρίσκο της τιμής του καυσίμου. Οι εταιρείες αυτές ήταν ελληνικές, ανεξάρτητα αν στην πορεία στο μετοχικό τους κεφάλαιο εισήλθαν και ξένοι εταίροι.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα αυτής της δραστηριότητας των ελληνικών επιχειρήσεων;

1. Η ΔΕΗ κέρδισε πολύτιμο χρόνο προκειμένου να προσαρμοστεί σταδιακά στην ελεύθερη αγορά χωρίς να θιγούν στο ελάχιστο οι εργαζόμενοί της και να μην χρειαστεί να κάνει υψηλές επενδύσεις επιβαρύνοντας τον ισολογισμό της. Κι αν αυτό σας φαίνεται

αυτονόητο, θέλω απλά να σας θυμίσω τι συνέβη στους εργαζόμενους της αγγλικής δημόσιας εταιρείας Ενέργειας όταν η αγγλική ενεργειακή αγορά απελευθερώθηκε.

2. Στηρίχθηκαν οικονομικά τόσο η ΔΕΠΑ όσο και ο ΔΕΣΦΑ.

3. Έγιναν άλματα στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς για πρώτη φορά στην ιστορία της χώρας δημιουργήθηκαν μονάδες τελευταίας τεχνολογίας, οι φιλικότερες προς το περιβάλλον στον χώρο της συμβατικής ηλεκτροπαραγωγής.

Εύλογα, λοιπόν, τίθεται το ερώτημα: Ποια άλλη βιομηχανία στη χώρα μας ξεκίνησε από το μηδέν (!) και επένδυσε 2,5 δις. ευρώ ιδιωτικά κεφάλαια σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα και με τόσο ευεργετικά οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά αποτελέσματα;

Ας δούμε, όμως, και σε τι άλλο κατέληξε αυτή η προσπάθεια που σας ανέλυσα προηγουμένως:

1. Οι ιδιώτες ηλεκτροπαραγωγοί δεν μπορούν να πουλήσουν την ενέργεια που παράγουν σε τιμές που να μην οδηγούν στην χρεωκοπία τους. Οι ιδιώτες ηλεκτροπαραγωγοί χάνουν χρήματα. Ενδεικτικά θα σας αναφέρω ότι μία τυπική μονάδα φυσικού αερίου ισχύος 400 MW οδηγεί σε ετήσιες απώλειες ύψους 24 – 30 εκατ. ευρώ.

2. Πριμοδοτούνται και λειτουργούν οι πλέον απαξιωμένοι και περιβαλλοντικά χείριστοι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής και αποκλείονται στην πράξη οι σταθμοί τελευταίας τεχνολογίας, όπως οι συνδυασμένοι κύκλου με καύσιμο το φυσικό αέριο.

3. Δίνονται ίδια ΑΔΙ σε όλες τις μονάδες, ανεξαρτήτως αν έχουν ή δεν έχουν διαθεσιμότητα, ανεξαρτήτως αν έχουν ή δεν έχουν την ισχύ που «πλασματικά» δηλώνουν, ανεξαρτήτως της περιβαλλοντικής τους συμπεριφοράς.

Δηλαδή, αυτό που συμβαίνει είναι ότι ενώ οι μονάδες φυσικού αερίου θα έπρεπε να αποτελούν την ραχοκοκαλιά της διαδικασίας μετάβασης από την εποχή του λιγνίτη στην εποχή των ΑΠΕ, ενώ θα έπρεπε να στηρίζονται οι επενδύσεις σε μονάδες τελευταίας τεχνολογίας, στη χώρα μας τελικά έχουν γίνει οι εξής επιλογές:

- Η Οριακή Τιμή ορίζεται από τις λιγνιτικές μονάδες, που λειτουργούν με δωρεάν καύσιμο από την Πολιτεία ώστε οι μονάδες συνδυασμένου κύκλου τελικά να «μπαίνουν μέσα»
- Διευκολύνεται από την Ελλάδα η εισαγωγή από πυρηνικούς σταθμούς
- Η αγορά χειραγωγείται με εργαλείο την λεγόμενη 5^η μέρα αναφοράς.

Να δούμε λίγο και τον εθνικό στόχο του 20 – 20 – 20, ο οποίος βέβαια εγώ πιστεύω ότι θα έπρεπε να είναι 30 – 30 – 30, με δεδομένο το δυναμικό της χώρας σε ΑΠΕ (ήλιος, αέρας, νερό). Ας μου πει, λοιπόν, κάποιος πώς μπορούμε να οδηγηθούμε στην επίτευξη έστω του στόχου 20 - 20 - 20 όταν:

- Μία επένδυση σε ΑΠΕ χρειάζεται μέχρι και 7(!) χρόνια για να προωθηθεί.
- Η σημερινή αξία απασχολούμενων κεφαλαίων στα δίκτυα μεταφοράς είναι 2 δις. ευρώ και χρειάζονται περαιτέρω επενδύσεις ύψους 4,5 δις. ευρώ, αλλά είναι άγνωστος ο αριθμός των ετών που απαιτείται προκειμένου να υλοποιηθεί με ιδιωτική επένδυση ένα δίκτυο;
- Οι ενεργειακοί σταθμοί που χρειάζονται για την εξισορρόπηση του συστήματος, δηλαδή τα υδροηλεκτρικά και αντλητικά και οι μονάδες φυσικού αερίου συνδυασμένου

κύκλου έχουν τέτοια αντιμετώπιση από την Πολιτεία; Κι εξηγώ: Τα υδροηλεκτρικά και αντλητικά πρακτικά απαγορεύονται, οι σταθμοί συνδυασμένου κύκλου οδηγούνται σε χρεωκοπία λόγω της επιμονής της Πολιτείας να χειραγωγείται η αγορά και η ανάπτυξη των off shore αιολικών πάρκων διακόπηκε σε κρισιμότητα οικονομικό χρόνο.

Και σαν μην έφταναν αυτά, φαίνεται ότι τελικά προηγούνται τα συμφέροντα των μεταπρατικών εταιρειών, οι οποίες για να αποκομίσουν κέρδη πολλαπλάσια αυτών που ισχύουν στην υπόλοιπη Ευρώπη ούτε επένδυσαν, ούτε φρόντισαν να εξασφαλιστούν μέσω arbitrage αγοράζοντας εκ των προτέρων ισχύ από παραγωγούς.

Δεν θέλω να σας κουράσω περισσότερο. Απλά θα θέσω ορισμένα ερωτήματα:

1. Έχετε δει άλλη οικονομική δραστηριότητα που να υφίσταται τέτοια χειραγώγηση και διαχείριση τιμών;
2. Έχετε δει άλλη οικονομική δραστηριότητα όπου η Πολιτεία δεν σε αφήνει ούτε να πουλήσεις το προϊόν που παράγεις στην εγχώρια αγορά, ούτε να το εξάγεις, αλλά από πάνω σου κάνει και «καψώνι», σαν κι αυτό που επέστη ο Ήρων Ι την τριετία 2004 – 2006;
3. Εν πάση περιπτώσει, αν η Πολιτεία είναι ικανοποιημένη με την Οριακή Τιμή των 55 ευρώ/MWh γιατί τα τιμολόγια πώλησης τα έχει ορίσει ξεκινώντας με βάση Οριακή Τιμή στα 70 ευρώ/MWh; Προφανώς ένα από τα δύο μεγέθη είναι λάθος κι έτσι υπάρχει ένα περιθώριο 15 ευρώ/MWh που οδηγεί σε μία στρεβλή αγορά και μετά δήθεν απορούμε που στην αγορά υπάρχουν «αεριτζήδες» που εκμεταλλεύονται αυτή τη στρέβλωση.

Όσα σας περιέγραψα δείχνουν πού ακριβώς καταλήξαμε εξαιτίας της διαχρονικής άρνησης της Πολιτείας να οδηγήσει στην ουσιαστική απελευθέρωση της αγοράς, με προγραμματισμό και σοβαρότητα, χωρίς τρικλοποδιές και πισώπλατα μαχαιρώματα. Καταλήξαμε να ζητείται η πώληση μονάδων της ΔΕΗ, δηλαδή ο ακρωτηριασμός της μεγαλύτερης ελληνικής επιχείρησης που θα έπρεπε είναι ο πυλώνας της ελεύθερης ενεργειακής αγοράς, ενώ θα μπορούσε η Πολιτεία απλούστατα να μην έχει εμποδίσει την ανάπτυξη ιδιωτικών λιγνιτικών, λιθανθρακικών και υδροηλεκτρικών μονάδων που θα είχαν ενισχύσει σημαντικά και το ΑΕΠ.

Κυρίες και Κύριοι,

Εκτιμώ ότι κάποια στιγμή πρέπει όλοι να αντιληφθούμε ότι δεν είναι δυνατόν να μιλάμε για ενεργειακή αγορά στην Ελλάδα, αν δεν ολοκληρωθούν άμεσα οι διαδικασίες ουσιαστικής απελευθέρωσης της αγοράς. Όμως, πρέπει να είμαστε σαφείς και ειλικρινείς όταν μιλάμε για απελευθέρωση της αγοράς. Η απελευθέρωση συνεπάγεται ευθύνες και του επιχειρηματικού κόσμου. Και κυρίως προϋποθέτει την ύπαρξη πραγματικών επενδυτών και όχι απλών μεταπρατών. Δεν νοείται απελευθέρωση της αγοράς αν δεν υλοποιηθούν πραγματικές επενδύσεις από τους ιδιώτες.

Επίσης, θα το επαναλάβω, πρέπει όλοι να αντιληφθούμε ότι δεν νοείται ενεργειακή αγορά στην Ελλάδα, χωρίς κεντρικό πυλώνα της την ΔΕΗ. Κι αυτό δεν το λέω σήμερα. Το λέω συνεχώς από το 2000. Εδώ και χρόνια, επίσης, τονίζουμε με όλες μας τις δυνάμεις ότι ήταν στρατηγικό εθνικό σφάλμα – αν όχι έγκλημα – το ότι η ΔΕΗ επέλεξε προ 10ετίας να εξαγοράσει τη διατήρηση του μονοπωλίου της εις βάρος της ίδιας της ανάπτυξής της. Αν τα τελευταία 10

χρόνια γινόταν οι σωστές επιλογές, σήμερα η ΔΕΗ θα ήταν μία από τις μεγαλύτερες ενεργειακές εταιρείες στην Ευρώπη.

Θα ήθελα να κλείσω με κάποια γενικότερα σχόλια.

- Μόνο στο χώρο του ηλεκτρισμού υπάρχουν επενδύσεις έτοιμες να υλοποιηθούν που φτάνουν σε αξία τα 25 δις. ευρώ, εκ των οποίων τα 20 δις. ευρώ σχετίζονται με τις ΑΠΕ και τη δημιουργία νέων δικτύων. Το είπα και χθες: Το ερώτημα είναι αν θέλουμε αυτές τις επενδύσεις, οι οποίες είναι αμιγώς ιδιωτικές και με μηδενικό δημοσιονομικό κόστος. Αν τις θέλουμε, πρέπει να δράσουμε τώρα, γιατί ήδη είναι αργά, γιατί τα κεφάλαια που ήταν διαθέσιμα πριν λίγους μόλις μήνες πλέον έχουν μειωθεί και σύντομα δεν θα υπάρχουν καν.
- Πρέπει να σταματήσει η ξενολαγνεία που τείνει να γίνει μόδα τον τελευταίο καιρό. Ορισμένες φορές αναρωτιέμαι αν τα ελληνικά κεφάλαια που είναι έτοιμα προς επένδυση έχουν κάτι στραβό και δεν τα θέλουμε, περιμένοντας να έρθουν οι «σωτήρες» από το εξωτερικό.
- Έγινε πρόσφατα τεράστιο ζήτημα επειδή το ελληνικό Δημόσιο χρωστούσε την επιστροφή ΦΠΑ στην κινεζική Cosco και δικαίως έγινε θέμα γιατί είναι απαράδεκτο. Όμως, ενώ το ποσό αυτό αν θυμάμαι καλά ήταν περίπου 21 εκατ. ευρώ και προκάλεσε τις αντιδράσεις που προκάλεσε, κανείς δεν ασχολείται με τις ασφυκτικές συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί για τις ελληνικές εταιρείες. Ξέρετε πόσο ΦΠΑ χρωστάει το ελληνικό Δημόσιο στον δικό μας Όμιλο; Περίπου 50 εκατ. ευρώ! Και φυσικά δεν είμαστε μόνο εμείς σε αυτήν την κατάσταση. Συνυπολογίστε στα 60 εκατ. ευρώ που αναμένουμε ως επιστροφή ΦΠΑ, τα περίπου 100 εκατ. ευρώ που μας χρωστάει συνολικά το Δημόσιο για έργα που έχουμε εκτελέσει ως Όμιλος και τότε θα μπορέσετε να σχηματίσετε μια πιο ξεκάθαρη εικόνα για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες καλούνται να λειτουργήσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις.

Τέλος, θα ήθελα να διατυπώσω μία παράκληση. Παράλληλα με την titάνια προσπάθεια για την δημοσιονομική εξυγίανση, ας δούμε επιτέλους και το θέμα της ανάπτυξης. Γιατί αλλιώς χαθήκαμε.

Σας ευχαριστώ.